

Sygn. akt III CSK 164/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

w sprawie z powództwa D. M.
przeciwko G. G.
o zachowek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej złożonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2018 r. skarżąca D. M. powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Wskazała, że Sąd Apelacyjny błędnie uznał, iż w sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające potwierdzenie aktualności opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości i nieprawidłowo odjął od wartości nieruchomości w W. wartość nakładów poczynionych przez pozwaną przed otwarciem spadku. W motywach wniosku zakwestionowano również ustalenie, że powódka otrzymała w drodze darowizn równowartość 35 000 euro, co doprowadziło do uznania, że łączna wartość darowizn uzyskanych przez powódkę od rodziców wynosiła 251 011 zł. Konsekwencją tych nieprawidłowości było, w ocenie skarżącej, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki rażąco zaniżonej kwoty zachowku.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako przyczynę przyjęcia jej do rozpoznania stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Jak przyjmuje się w judykaturze Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Jest tak

w szczególności wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą być zatem kwalifikowane i dostrzegalne na pierwszy rzut oka, a ciężar wykazania, że mają one taki charakter spoczywa na skarżącym (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Skarżąca nie wykazała, by skarga kasacyjna była – w przedstawionym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Zgodzić się należało, że art. 156 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 121 ze zm., dalej „u.g.n.”) mają zastosowanie również do operatów sporządzanych w toku postępowania sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2010 r., V CSK 13/10, OSNC 2011, nr 1, poz. 9). Wykorzystanie przez sąd opinii biegłego, mimo braku wymaganej przepisem art. 156 ust. 4 u.g.n. klauzuli aktualizacyjnej, nie oznacza jednak, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w sytuacji, w której strona skarżąca nie przytoczyła żadnych skonkretyzowanych twierdzeń, które wskazywałyby na zmianę uwarunkowań prawnych lub innych czynników rzutujących na wysokość szacunku, względnie wskazujących na odmienną wartość nieruchomości. W przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi bowiem o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały oczywistą – w przedstawionym wcześniej rozumieniu – zasadnością skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl., z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, niepubl., z dnia 20 lutego 2014 r., III SK 62/13, niepubl., z dnia 8 października 2015 r.,

IV CSK 189/15, niepubl., z dnia 21 kwietnia 2017 r., I CSK 660/16, niepubl., i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.).

Do odmiennej oceny nie prowadziło twierdzenie, że Sąd Apelacyjny bezpodstawnie pomniejszył wartość nieruchomości o dokonane przez pozwaną nakłady. Skarżąca nie wskazała we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania żadnych przepisów prawa, które stanowisko to miałyby naruszać, nie powołała też kwestionujących je argumentów, ograniczając się w istocie do jego przytoczenia i krytycznej oceny. Podkreślenia wymagało w tym kontekście, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej, a Sąd Najwyższy – orzekając w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania – bada treść wniosku i jego motywy, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Niedopuszczalne jest także, w celu wykazania przyczyn kasacyjnych, odesłanie do argumentacji powołanej w celu uzasadnienia podstaw (zarzutów) kasacyjnych, inny jest bowiem cel wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, inny zaś podstaw kasacyjnych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2001 r., V CZ 55/01, niepubl. i z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, niepubl.). Nie jest przy tym rzeczą Sądu Najwyższego, jak wielokrotnie już wskazywano w judykaturze, poszukiwanie racji mogących przemawiać za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, skoro nie zostały one powołane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, niepubl. i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, niepubl.).

W związku z tym, jedynie ubocznie należało zauważyć, że Sąd Apelacyjny odniósł się do sformułowanego przez skarżącą w apelacji zarzutu wygaśnięcia w drodze konfuzji roszczenia o zwrot nakładów, wyjaśniając, że dokonane przez pozwaną nakłady rzutowały na wartość nieruchomości, co – *implicite* – wymagało uwzględnienia przy obliczaniu substratu zachowku. Pogląd ten, mając na względzie art. 995 § 1 k.c., można uznać za daleko idący, jednak argumentacja skargi,

skupiona na konfuzji jako skutku nabycia nieruchomości przez pozwaną w drodze darowizny i spadkobrania, nie dawała podstaw do przyjęcia, aby stanowisko to uzasadniało ewidentną i dostrzegalną *prima facie* wadliwość zaskarżonego wyroku, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wartość otrzymanych przez powódkę darowizn stanowiła *quaestio facti*, która zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest wyłączona z kognicji Sądu Najwyższego. Zarzuty dotyczące nieprawidłowego ustalenia tej wartości, oparte na błędnej – w przekonaniu skarżącej – ocenie jej zeznań, nie mogą zatem wypełniać podstaw skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), a tym bardziej służyć wykazaniu jej oczywistej zasadności (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2018 r., I CSK 388/18, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.